

Jankovics László

Tudósítások a kar tudományos életéről

A 2003. őszi szemeszter legrangosabb kari rendezvényének egy nemzetközi tanácskozás bizonyult: november 2-4 között Debrecenben angol nyelvű konferenciát rendezett az EACES (Európai Összehasonlító Gazdasági Társaság) égisze alatt a Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi Kara, az MTA Debreceni Akadémiai Bizottsága, az Új Intézményi Közgazdászok Magyarországi Társasága és az „Információgazdaság és identitás” OTKA Tudományos Iskola. Az „Intézményi és politikai sokszínűség és ennek szerepe a gazdasági fejlődésben” elnevezésű tudományos szimpózium lehetőséget kínált hazai és külföldi kutatók számára, hogy az új gazdasági jelenségekkel és a globális kihívásokkal kapcsolatos folyamatok háttéréről és magyarázatáról eszmét cseréljenek. A plenáris ülés 3 rangos kulcselőadása (*Daniel Daianu, Sylvana Malle, Csaba László*) mellett további 3 szekcióban 18 prezentáció hangzott el a két nap alatt, élénk vitáktól kísérve, amelyekről mind a konferencia honlapján¹, mind a szakfolyóiratokban megjelenő írások² alapján teljes áttekintés nyerhető az esemény kulcs gondolatairól, szélesebb körben is megismerendő tételeiről, előadásairól.

Karunk a felsőfokú közgazdászképzés elindulásának 10. évfordulóját többek között szakmai konferenciával ünnepelte november 14-én, *Gazdaságpolitikai kihívások* címmel. A rendezvény első előadását *Oblath Gábor*, az MNB monetáris tanácsának tagja tartotta az euró bevezetésének gazdasági és társadalmi feltételeiről. Előadásában hangsúlyozta, hogy a hivatalosan kitűzött 2008. januári céldátumot feszítettnek, de technikailag megvalósíthatónak tartja. Megítélése szerint ugyanakkor a gazdasági tényezők mellett túl csekély figyelmet kapnak az eurózóna vonatkozásában a társadalomlélektani megfontolások, pontosabban a gazdasági szereplők (kormány, munkaadók, munkavállalók) stabilitási kultúrájának kialakulása.

Augusztinovics Mária, az MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpontjának tudományos tanácsadója az egyik elméletileg és módszertanilag még nem alaposan kidolgozott közgazdasági hiányterület, az életpálya-kutatások alapjaiba vezette be a hallgatóságot. Az emberi életút vizsgálata természetesen nem szorítkozhat csak gazdasági jellemzőkre, a demográfiai trendekre és a társadalmi viszonyokra is tekintettel kell lennie.

Csaba László, a Debreceni Egyetem és CEU professzora a Nemzetközi Valutaalap és a magyar gazdaságpolitika kapcsolatát tekintette át az elmúlt bő két évtizedben. A közkeletű vélekedéseket cáfolva a kutató aláhúzta: a magyar kormányzat többször is eltért az IMF ajánlásaitól, még a híres-hírhedt Bokros-csomag kapcsán is érvényesített a hivatalos ortodoxiától különböző elképzeléseket (heterodox intézkedések). Arra is felhívta a figyelmet, hogy a gyakran mumusként emlegetett nemzetközi pénzügyi intézmények visszatérő népszerűtlen javaslatai (költségvetési fegyelem, elosztó rendszerek reformja) nem csak külső kényszerek voltak, hanem önérdék is megfogadásuk a gazdasági felzárkózás eléréséhez.

¹ www.econ.klte.hu/rendezvenyek/konferenciak/index.html

² lásd az *Acta Oeconomica* 2004/2 és a *Közgazdasági Szemle* 2004/3 számát

Mustó István, a Debreceni Egyetem magántanára a záróelőadásban az uniós csatlakozás óriási pénzügyi támogatási reményei kapcsán felidézte a korábbi évtizedek tanulságos példáit, amikor a befolyó segélyek és transferek sem voltak elégségesek a hosszú távú növekedés megalapozásához. A közel-keleti országok olajmilliárdjai, az afrikai fejlődőknek folyósított segélyek, vagy akár a Görögországnak juttatott brüsszeli alapok sem járultak hozzá egy sikeres modell kiépítéséhez. Magyarország kapcsán sem az elnyert pénzösszeg abszolút nagysága lesz a döntő tényező véleménye szerint, hanem az, hogy mennyire hatékonyan használjuk fel a támogatásokat, mennyire ügyesen sáfárkodunk ezzel a finanszírozási lehetőséggel.

A Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi Kara több évre visszatekintően is gyümölcsöző együttműködést folytat a Debreceni Akadémiai Bizottság Jog- és Közgazdaságtudományi Szakbizottságával, valamint a Magyar Közgazdasági Társaság Hajdú-Bihar Megyei Szervezetével, amelyek rendszeres társszervezői a szakmai rendezvényeinek. A 2000. év tavasza óta folyó és sikeresnek bizonyult „Pillanatképek globalizált világunkból” előadás-sorozat keretében³ a 2003. év őszi tavaszi szemeszterében egy helyi meghatározó gazdasági szakembert, Nyíri Lászlót hívtunk meg. Az országban modellértékűnek tekintett Debreceni Vagyonkezelő Rt. elnök-vezérigazgatója 2003. október 14-én „A Debreceni Vagyonkezelő Holding megalakításának szükségessége és működésének tapasztalatai” címmel tartott előadást. A 2000 folyamán megalapított holding az önkormányzati tulajdonban lévő cégeket (pl. Debreceni Hőszolgáltató Rt, Debreceni Vízmű Rt., Debreceni Közlekedési Rt., Cívisház Rt.) tömörítette egy szervezeti egységbe. A létrehozás fő indokaként a tulajdonosi kontroll következetes érvényesítését és a közös irányításból realizálható sinergiákat (közös beszerzés árcsökkentő hatása, integrált likviditás-menedzsment kialakítása) említette a cégbirodalom első számú vezetője. A tagvállalatok jogilag önállóak maradtak, de már az üzleti tervezés folyamatában aktívan bekapcsolódik a holding vezetése, és folyamatos a számonkérés is (havi kontrolling-gyorsjelentések formájában). A tagvállalatok átvilágítását reorganizáció követte a hatékonyság növelése érdekében, aminek első eredményei kézzelfoghatóan mutatkoznak, ugyanis a 2000. évi 250 millió forintnyi konszolidált profit megötszöröződött két év alatt. A közeljövő tervei között Nyíri László a városi televízióból, a Friss Rádió és a Debrecen hetilapból álló médiacsoportjuk megerősítését, valamint az idegenforgalom és a térség gazdasági-kulturális fejlődése szempontjából kulcsfontosságú helyi repülőtér dinamikus fejlesztését jelölte meg. A távolabbi expanziós tervek pedig még ambiciózusabbak, hiszen a felgyűlt tapasztalatok hasznosítására akár az országban, akár a szomszédos államokban szóba kerülhet, közszolgáltató cégek felvásárlása és átszervezése formájában a debreceni modell alapján.

Külön örömmel tölt el bennünket, hogy elfogadva meghívásunkat rendszeresen *vendégül láthatjuk a gazdaságpolitika kulcsszereplőit* is egyetemünkön, illetve városunkban. Járai Zsigmond, a Magyar Nemzeti Bank elnöke a jegybanki kommunikáció javítása és a társadalmi párbeszéd erősítése érdekében országjáró előadássorozatra indult, amelynek első állomása Debrecenben volt 2003. október 15-én, a DE KTK és a DAB szervezésében. A nagy érdeklődéssel kísért rendezvény⁴ során megtudhattuk, hogy az MNB legnagyobb

³ Korábban előadókink között üdvözölhettük Bródy András, Csaba László, Láng Esztert, Mustó Istvánt, Pete Pétert, Augusztinovics Máriát, Muraközy Lászlót, Járai Zsigmondot, Szűcs Gyulát.

⁴ A DAB-székház a nagyterme mellett az előtér is zsúfolásig megtelt, ahol tévéképernyőn követhették az előadást a zömében egyetemistákból álló érdeklődők.

feladata a következő években az európai közös valuta bevezetésére való felkészülés lesz, illetve a forint euróra cserélésének a levezénylése. A kormány nyáron kitűzte a 2008. január elseji céldátumot a közös pénz átvételére, amelyet a központi bank teljes meggyőződéssel támogat és elérhetőnek tart. Az MNB minden szakértői elemzése, háttér tanulmánya arra a következtetésre jutott, hogy az euró egyértelműen előnyös lesz hazánk számára, közel egy százalékponttal növeli hosszú távon a gazdasági növekedési ütemet. A gazdaság aktuális helyzetét elemezve a központi bank elnöke azt a véleményét hangsúlyozta, hogy a makrogazdasági helyzet nem annyira rossz, mint amilyennek látszik. A megbomlott pénzügyi egyensúly helyreállítása lesz a közeli időszak fő kormányzati feladata megítélése szerint, ami borzasztó nehéznek tűnik ugyan, de a jövőre valószínűleg beinduló világgazdasági konjunktúra átsegítheti ezen a kemény perióduson az országot.

Karunk meghívására egy kormányzati felelős döntéshozó is előadást tartott a Kassai úti campuson 2003. november 13-án. *Csillag István*, a gazdasági és közlekedési tárca vezetője a „*Hitelesség és versenyképesség: a kormány gazdaságpolitikája*” címmel összhangban a jelenlegi vezetés gazdaságfilozófiájának alappilléreit fejtette ki népes hallgatóság előtt. A manapság tapasztalható makrogazdasági feszültségek megoldásának kulcsát a szavahihetőség helyreállításában és a romló világgazdasági versenyképességi trend megfordításában látja a miniszter, amihez jó kiindulási alapot nyújthat a hazánkat a rendszerváltás óta jellemző politikai és társadalmi stabilitás. A gazdasági növekedés ösztönzéséhez és a regionális különbségek csökkentéséhez elengedhetetlen a köz- és gyorsforgalmi úthálózat ütemes bővítése. Az elérhetőség és átjárhatóság javítása érdekében a következő években intenzív fejlesztések várhatók ezen a területen, amelyek egyik kiemelt fejezete lesz a 2006-ra Debrecen és Nyíregyházát is elérő autópálya. Csillag István előadása végén a klasszikus zenéből ismerős összhangzattan gazdaságpolitikai alkalmazására hívta fel a figyelmet: az analógia szerint a költségvetési és adópolitika, a jegybank pénzügyi lépései, a forint árfolyama és a befektetésösztönzés együttese is csak akkor ideális, ha koordináltan, párbeszéd keretében alakítják ki.

2003. november 26-án délután Jászkuti Bertalan, a Deloitte & Touche Rt. Pénzügyi Tanácsadási üzletág menedzsere tartott előadást „A befektetési bankok világa – a pénz közvetítésének tudománya” címmel. A szakmai karrierje során több neves intézményben (KPMG, CA IB Értékpapír Rt. és a HSBC Befektetési Bank londoni központja) megfordult bankár rövid történeti áttekintést adott a befektetési bankok eredetéről, majd a befektetési bankok egyre fontosabb szerepéről beszélt a modern, monetizált gazdaságban, továbbá az intézmények belső struktúrájáról. Bepillantást nyerhettünk a befektetési bankok legfontosabb üzletágaiba (alappillérek: értékpapír-kereskedelem és elemzés, vállalati pénzügyi tanácsadás, vagyonkezelés), illetve a prudenciális okokból az üzletágak közé épített elhatároló „kínai falra”. Jászkuti Bertalan korábbi munkatapasztalataira alapozva megismertette a hallgatókkal a befektetési bankok munkakörnyezetét és karrierlehetőségeit is. Nagy érdeklődés kísérte az előadás végén néhány úgynevezett „sztár” (híres-hírhedt iparági figura, pl. Michael Milken, Warren Buffet, Soros György) személyiségének és tevékenységének bemutatását.